

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 7 § i lagen om likabehandling

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att bestämmelsen om förfarande som inte ska anses vara diskriminering ändras i lagen om likabehandling. Bakgrunden till propositionen är ett motiverat yttrande, där kommissionen har ansett att Finland inte uppfyller kraven i direktivet om likabehandling i arbetslivet. Kommissionen har uppmanat Finland att genomföra de

åtgärder som avses i det motiverade yttrandet före ingången av april 2008.

Avsikten är att ändra bestämmelsen så att den till sin ordalydelse motsvarar direktivets ordalydelse och bestämmelsens rubrik motsvarar paragrafens innehåll.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Rådets direktiv 2000/43/EG om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung, nedan diskrimineringsdirektivet, utfärdades den 29 juni 2000. Syftet med diskrimineringsdirektivet är att fastställa en ram för bekämpning av diskriminering på grund av ras eller etniskt ursprung för att genomföra principen om likabehandling i medlemsstaterna. Rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling, nedan direktivet om likabehandling i arbetslivet, utfärdades den 27 november 2000. I direktivet fastställs en allmän ram för bekämpning av diskriminering i arbetslivet på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning, för att principen om likabehandling ska kunna genomföras i medlemsstaterna. Direktivets syfte är att undanröja ojämlikheter och trygga lika möjligheter i arbetslivet.

Såväl diskrimineringsdirektivet som direktivet om likabehandling i arbetslivet införlivades med den nationella lagstiftningen genom lagen om likabehandling (44/2004), som trädde i kraft den 1 februari 2004. I lagen om likabehandling föreskrivs om skyldigheterna att främja likabehandling, förbud mot diskriminering, förfarande som inte ska anses vara diskriminerande samt om påföljderna av förbjuden diskriminering och om förfarandet vid behandling av diskrimineringsärenden.

Kommissionen sände i januari 2007 Finland formella underrättelser om genomförandet av såväl diskrimineringsdirektivet som direktivet om likabehandling i arbetslivet. I oktober 2007 mottog Finland av kommissionen ett motiverat yttrande, som gällde genomförandet av diskrimineringsdirektivet i Fastlandsfinland och på Åland. I sitt motiverade yttrande framförde kommissionen påståenden som hänförde sig till diskrimineringsdirektivets tillämpningsområde, särbehandling som tilläts av orsaker som hänför

sig till arbetet, samt skyldigheten att låta utföra oberoende utredningar om frågor som hänför sig till diskriminering. Enligt påståendena överensstämmer Fastlandsfinlands och Ålands lagstiftning inte med diskrimineringsdirektivet. Finland svarade på de frågor som hade framförts i det motiverade yttrandet. I februari 2008 mottog Finland av kommissionen ett motiverat yttrande, i vilket anses att Finland inte har införlivat bestämmelserna i artikel 4 punkt 1 i direktivet om likabehandling i arbetslivet med den nationella lagstiftningen.

Enligt artikel 4 i direktivet om likabehandling i arbetslivet får medlemsstaterna föreskriva att sådan särbehandling som föranleds av en egenskap som har samband med någon av de grunder som anges i artikel 1 inte ska utgöra diskriminering, om denna egenskap utgör ett verkligt och avgörande yrkeskrav på grund av yrkesverksamhetens art eller det sammanhang där den utförs, förutsatt att målet är legitimt och kravet proportionerligt. I artikel 4 i diskrimineringsdirektivet finns en motsvarande bestämmelse, i vilken dock hänvisas endast till en sådan förbjuden särbehandling som grundar sig på ras eller etniskt ursprung.

Enligt 7 § 1 mom. 2 punkten i lagen om likabehandling anses inte som diskriminering sådan särbehandling i anslutning till en diskrimineringsgrund enligt 6 § 1 mom. som grundar sig på ett verkligt och avgörande krav som hänför sig till arbetsuppgifternas art och deras utförande. Bestämmelserna motsvarar 2 kap. 2 § 1 mom. i arbetsavtalslagen (55/2001), enligt vilket arbetstagarna inte får särbehandlas utan godtagbart skäl. Vad som är godtagbart skäl bedöms på grundval av de verkliga krav som ställs i anslutning till arbetet och på den som utför arbetet. Kraven i anslutning till arbetet kan likaså bedömas mot arten av arbetsgivarens verksamhet. Legitimiteten att särbehandla bedöms alltid beroende på om den tillämpade grunden är godtagbar till sitt syftemål med tanke på tillgodeendet av de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt motiveringen till bestämmelsen förutsätter särbehandling utöver ett godtagbart syftemål också att de åtgärder som vidtas för att genomföra särbehandlingen står i rätt proportion till det eftersträvade

syftemålet. I sina svar till kommissionen har Finland ansett att det rättsläge som råder i Finland överensstämmer med artiklar 4 i direktivet om likabehandling i arbetslivet och diskrimineringsdirektivet.

Trots det ovan sagda har kommissionen vidhållit sin ståndpunkt, enligt vilken det ska framgå av den nationella lagen att grunden för särbehandling kan vara ett verkligt och avgörande yrkeskrav, förutsatt att målet är legitimt och kravet proportionerligt. Enligt kommissionen måste dessa krav vara strikt utformade, eftersom de utgör undantag från principen om likabehandling. Kommissionen har uppmanat Finland att vidta åtgärder inom två månader räknat från mottagandet av det motiverade yttrandet, dvs. före ingången av april 2008.

En totalreform av lagstiftningen om likabehandling är som bäst under arbete. Justitieministeriet tillsatte i januari 2007 en kommission för att utreda hur lagstiftningen om likabehandling kunde reformeras. Kommissionens mål är bland annat att förenhetliga och förtydliga lagstiftningen om likabehandling, som består av flera olika lagar och delvis är svårtydd. Ett betänkande om reformeringen av lagstiftningen avses bli klart hösten 2009.

Trots det ovan nämnda lagberedningsprojektet föreslår regeringen att ordalydelsen i 7 § 1 mom. 2 punkten i lagen om likabehandling ändras så att den motsvarar ordalydelsen i direktivet om likabehandling i arbetslivet. Genom att ordalydelsen i bestämmelsen utökas med ett konstaterande om att syftet med avvikelser från likabehandling ska vara legitimt och kravet proportionerligt, uppfylls det s.k. dubbeltestkravet. I grundlagsutskottets praxis har det ansetts viktigt att kraven på en lagstadgad åtgärds ändamålsbundenhet understryks genom uttryckliga bestämmelser i lagstiftning som är känslig med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna (t.ex. GrUU 20/2005, GrUU 21/2006, GrUU 58/2006 och GrUU 9/2007 rd).

Enligt den föreslagna 7 § 1 mom. 2 punkten ska till sitt syfte legitimt och proportionerligt särbehandling som föranleds av ett verkligt och avgörande krav som gäller arbetsuppgifternas art och dess utförande inte anses diskriminerande. Den föreslagna formulering

ringen uppfyller kraven i direktivet om likabehandling i arbetslivet och i diskrimineringsdirektivet.

Det föreslås att i 2 punkten i momentet slopas hänvisningen till de förbjudna diskrimineringsgrunder som avses i 6 § 1 mom. Den föreslagna formuleringen innebär ingen ändring av innehållet i den gällande lagen, utan det är närmast fråga om ett enklare och tydligare framställningssätt.

För att särbehandling av arbetssökande och arbetstagare i anslutning till förbjudna diskrimineringsgrunder ska vara legitim krävs det att sådana godtagbara skäl som avses i lagen föreligger. Liksom i den gällande lagen bedöms de godtagbara skälen mot kraven på arbetsuppgifternas art och utförandet av arbetet.

Enligt bestämmelsen ska särbehandlingen ha ett legitimt syfte. I praktiken innebär detta att syftet med särbehandlingen ska vara objektivt och befogat. För att särbehandling ska kunna tillåtas krävs emellertid dessutom att de åtgärder som har vidtagits för att syftet ska uppnås är proportionerliga i förhållande till det eftersträvade målet. Därför ska såväl målet som medlen för särbehandlingen vara godtagbara med tanke på tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Det föreslås dessutom att paragrafens rubrik ändras så att den bättre motsvarar paragrafens innehåll.

2 Propositionens konsekvenser

Syftet med den föreslagna ändringen är att få 7 § i lagen om likabehandling att till sin ordalydelse svara mot kraven i artiklar 4 i diskrimineringsdirektivet och direktivet om likabehandling i arbetslivet. Den föreslagna ändringen av bestämmelsens rubrik och ordalydelse innebär ingen förändring i det gällande rättsläget.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Arbetsmarknadsorganisationerna har hörts om propositionen. Organisationerna har inte haft något att anmärka på propositionens innehåll.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 7 § i lagen om likabehandling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 januari 2004 om likabehandling (21/2004) rubriken för 7 § och 7 §
1 mom. som följer:

7 §

Legitima grunder för särbehandling

Som diskriminering enligt denna lag anses inte

- 1) förfaranden i enlighet med en likabehandlingsplan som går ut på att syftet med denna lag ska uppnås i praktiken,
- 2) till sitt syfte legitim och proportionerlig särbehandling som föranleds av på ett verkligt och avgörande krav som gäller arbetsuppgifternas art och deras utförande,

3) särbehandling på grund av ålder, om särbehandlingen har ett objektiva och befogat syfte som gäller sysselsättningspolitik eller arbetsmarknad eller yrkesutbildning eller något annat därmed jämförbart, legitimt syfte eller när särbehandlingen beror på åldersgränser som fastställts som en förutsättning för att erhålla pensions- och invaliditetsförmåner i socialskyddssystemen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 23 maj 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Arbetsminister Tarja Cronberg

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 7 § i lagen om likabehandling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 januari 2004 om likabehandling (21/2004) rubriken för 7 § och 7 §
1 mom. som följer:

Gällande lydelse

7 §

Förfarande som inte anses vara diskriminering

Som diskriminering enligt denna lag anses inte

1) förfaranden i enlighet med en likabehandlingsplan som går ut på att syftet med denna lag skall uppnås i praktiken,

2) sådan särbehandling i anslutning till en diskrimineringsgrund enligt 6 § 1 mom. som grundar sig på ett verkligt och avgörande krav som hänför sig till arbetsuppgifternas art och deras utförande,

3) särbehandling på grund av ålder, om särbehandlingen har ett objektivet och befogat syfte som gäller sysselsättningspolitik eller arbetsmarknad eller yrkesutbildning eller något annat därmed jämförbart, berättigat syfte eller när särbehandlingen beror på åldersgränser som fastställts som en förutsättning för att erhålla pensions- eller invaliditetsförmåner i socialskyddssystemen.

Föreslagen lydelse

7 §

Legitima grunder för särbehandling

Som diskriminering enligt denna lag anses inte

1) förfaranden i enlighet med en likabehandlingsplan som går ut på att syftet med denna lag ska uppnås i praktiken,

2) *till sitt syfte legitim och proportionerlig särbehandling som föranleds av ett verkligt och avgörande krav som gäller arbetsuppgifternas art och deras utförande,*

3) särbehandling på grund av ålder, om särbehandlingen har ett objektivet och befogat syfte som gäller sysselsättningspolitik eller arbetsmarknad eller yrkesutbildning eller något annat därmed jämförbart, *legitimt* syfte eller när särbehandlingen beror på åldersgränser som fastställts som en förutsättning för att erhålla pensions- eller invaliditetsförmåner i socialskyddssystemen.

Denna lag träder i kraft den 20 .